

Visitationspredikan

Ovansjö - Järbo pastorat 3 april 2022

Femte söndagen i fastan, andra årgångens texter

Försonaren. Tema: TEAM – Vägar till samverkan

Det var en gång en biskop som var ute på visitation. Pastoratet som gästades låg på landsbygden och programmet för dagarna innehöll ett besök på en skola. Barnen hade förberett frågor som de skulle ställa till biskopen. En fråga var särskilt minnesvärd. En pojke undrade om korset som biskopen hade runt halsen var av äkta guld. ”Jo”, svarade biskopen och genast kom en följdfråga. ”Hur mycket är korset värt?” Biskopen gjorde en uppskattning och gav pojken ett svar. ”Wow”, sa pojken. ”Är det värt så mycket. Då kan du sälja det och köpa en riktigt fin fyrhjuling eller en snöskoter.”

Den här veckan har det varit biskopsvisitation här i Ovansjö-Järbo pastorat. I torsdags fick jag besöka Hedängskolan och där mötte jag barn som går i andra klass. Tillsammans med sin lärare (pedagog) hade de förberett frågor som de ville ställa till mig. Vi fick ett samtal som var både spännande och roligt men jag fick inte en enda fråga om fyrhjulingar, snöskotrar eller om värdet på guldkorset som jag har om halsen. Åttaåringarna på Hedängsskolan ville i stället samtala om Jesus. Deras frågor kretsade kring samma tema som den här söndagens texter. De ville veta mer om Försonaren.

Var begravdes Jesus? Var han verkligen död på riktigt innan han blev levande igen? Ber kristna? Hur gör de i så fall när de ber? Och vad står det i Bibeln? Det var frågor som barnen ställde till oss som kom på besök och vi svarade så gott vi kunde. Varje svar väckte nya frågor. Innan vi gick gjorde vi lite reklam för en eventuell fortsättning. Vi nämnde Bibeläventyret som är ett icke-konfessionellt läromedel som bygger på en mycket kreativ pedagogik. Det används i ungefär 1 500 skolklasser om året – bland annat här i Ovansjö-Järbo. Förhoppningsvis kommer barnen på Hedängskolan att få ännu fler frågor och ännu fler svar i framtiden genom att Bibeläventyret kan genomföras också på den skolan.

Redan idag är vi som firar gudstjänst här i Järbo kyrka med om ett bibeläventyr. Vi får lyssna till tre bibeltexter som väcker frågor och ger svar. I den gammaltestamentliga läsningen beskrivs hur Gud satte Abraham på prov genom att uppmana honom att offra sin son Isak. Den berättelsen är så hemsk att den skulle kunna vara barnförbjuden. Många predikanter, filosofer och bibelläsare har brottats intensivt med den. Abraham, som är vår förebild i tro, visade sig vara beredd att offra Isak. Vad säger det om hans lämplighet som vårdnadshavare? Gud i sin tur prövade Abraham genom att uppmana honom att göra något fruktansvärt. Vad säger det om Gud – alla människors vårdnadshavare?

Texten blir något mer hanterbar om vi läser den som ett kraftfullt debattinlägg i en tid och en kultur där barnoffer till gudar förekom. Abrahams, Isaks och Jakobs Gud – vår Gud – vill inte ha sådana offer. Gud säger ifrån en gång för alla genom ängeln som stoppar Abraham. Vi ska inte offra våra barn. Det är inte på det sättet som vi ska bekänna vår tro och betona att vi är beredda att offra allt för Gud. I stället ska vi lyfta blicken – precis som Abraham gjorde. Då

kommer Gud att visa oss vad vi behöver offra för att vår gudsrelation ska hållas levande och utvecklas. Herren utsåg en bagge åt Abraham. Vad utser Gud åt oss?

Under visitationen har vi tillsammans lyft blicken och spanat ut över Ovansjö-Järbo pastorat. Vi har funderat över vad som har fastnat i buskagen här, vad vi behöver lösgöra oss från eller upplösa för att Guds livgivande flöden ska kunna strömma fritt i byarna och samhällena här. Våra samtal har ofta kretsat kring byggnader. Delvis beror det på att programmet för visitationen har innehållit många besök i kapell, kyrkor, bönhus och församlingshem. Men det är inte hela förklaringen. Samtalsämnet – byggnader – är högaktuellt i hela Svenska kyrkan just nu. Vi funderar alla intensivt över vilka byggnader vi behöver i framtiden och vilka lokaler som vi behöver offra, lämna, sälja eller riva.

Ibland blir kyrkliga samtal om byggnadsfrågor mycket intensiva och ganska infekterade. Även om vi inte har lika starka känslor för våra lokaler som vi har för våra barn så kan en specifik byggnad vara vår egen lilla ”baby” – den samlingsplats som vi själva känner allra mest för och som vi hoppas ska växa och utvecklas i framtiden. Då kan det göra mycket ont när andra argumenterar för att just den lokalen borde avyttras.

De samtal som vi har fört om byggnader under den här visitationen tycker jag har varit ovanligt sansade. Vi har tillsammans resonerat om framtidens lokalbehov i ljuset av den inflyttning av barnfamiljer som sker här i Ovansjö-Järbo pastorat. De samtalen har fått mig att förstå att ni kommer att välja barnen och offra byggnaderna när frågan ställs på sin spets. Det gör mig hoppfull inför framtiden. Det finns många barn här som har frågor och svar om Jesus. De behöver få möta vuxna människor som har tid och lust att samtala med dem om Bibelns äventyr och bönens mysterier. Pastoratet måste kunna avsätta tillräckligt stora resurser för att ni ska kunna möta barnens behov av och rätt till andlig utveckling.

De frågor som barnen på Hedängskolan ville ha svar på när jag kom på besök kretsade kring Försonaren, Jesus Kristus. Det gör också de frågor som Petrus och Johannes besvarar i dagens episteltext. Bakgrunden till den utfrågning som de är med om är att en förlamad tiggare har blivit helad. Petrus och Johannes var det team eller det arbetslag som Kristus använde för att ge mannen stadga i fötter och vrister. Mannen följde med Petrus och Johannes in i templet och där hoppade han och skuttade och prisade Gud. Och församlingen växte.

Alla som såg mannen och kände igen honom som den förlamade tiggare som alltid hade suttit utanför Sköna porten blev mycket förvånade. De ville veta hur detta helande hade gått till. Inspirerad av helig Ande svarar Petrus att förlamningen bröts på Jesu Kristi uppdrag, i hans namn, och med hans kraft. Underverket som skedde väcker inte bara frågor. Det ger oss också ett svar på frågan hur mycket Kristi kors är värt. Dess värde är oändligt.

Försoningen innebär att Guds livgivande flöden kan strömma fritt i våra liv och bota oss från en mängd olika sorters förLAMNINGAR. Många av er som brukar fira sinnesrogudstjänst i Ovansjö kyrka eller som har varit med på någon retreat här i Järbo församlingssgård kan beskriva hur ni i all enkelhet har fått kraft som har gjort det möjligt för er att röra er på nytt i er vardag. Under biskopsvisitationen har jag fått lyssna till flera presentationer av olika samverkansprojekt som involverar Ovansjö-Järbo pastorat och som på ett liknande sätt är

helande för bygden. Ibland har jag ställt följdfrågor om vad ni tror att Jesus vill att ni ska göra, i hans namn och på hans uppdrag, genom er samverkan med andra samhällsaktörer. De svar jag har fått har handlar om att bryta en förlamande ensamhet och om att skapa tilltro till att också livet på landsbygden är värt att leva.

Varje visitation i Uppsala stift har ett tema som lyfter fram ett särskilt område eller ämne som vi tillsammans vill utforska. ”Tema TEAM – vägar till samverkan” har varit rubriken för den här biskopsvisitationen. Det finns en ordlek i den rubriken. Om man kastar om bokstäverna i ordet ”tema” så kan man bilda ”team”.

En visitation ska bidra till team-bildandet inom Uppsala stift. Det ska också den förvaltningstillsyn som alltid sker inför en visitation. Då undersöker stiftsorganisationen om pastoratet har arkivförteckningar och dokumenthanteringsplan, delegationsordning och rutin mot kränkande särbehandling. Om något dokument som måste finnas på plats saknas påpekas detta. Ibland kan det vara förlamande för medarbetarna i ett pastorat att få ta del av sådana påpekanden. De kan fråga sig om inte stiftet inser att det finns viktigare saker att göra än att skriva ytterligare policydokument.

I dagens evangelietext ger Jesus oss en liknelse som påminner oss om att det finns många vitt skilda arbetsuppgifter som alla behöver utföras i en vingård för att helheten ska fungera. Jesus talar om plantering, stängsel som ska resas, presskar som behöver huggas ut och kunna användas, vaktorn som ska byggas och bemannas. För att allt detta arbete ska bli utfört behöver vingårdens ägare ha tillgång till specialistkompetenser. Så är det också i kyrkans sammanhang. All spetskunskap som vi behöver kan inte finnas i varje pastorat.

Det finns arbetsuppgifter som Ovansjö-Järbo pastorat och Uppsala stift kommer att behöva utföra tillsammans som en uppföljning av förvaltningstillsynen och visitationen. Vissa av dem är roliga medan andra är tråkiga. Så ser vardagen ut för oss vingårdsarbetare. Alldeles oavsett hur vi känner inför det som vi ska samverka omkring behöver vi bygga ”team”. Teambyggandet går lite lättare om vi då och då påminner oss om vad som är det övergripande syftet med alla våra ansträngningar. Det syftet kan faktiskt också sammanfattas genom en ordlek. Det finns ytterligare ett ord som kan bildas av bokstäverna i ”tema” och ”team”. (Kan du komma på vilket ord jag tänker på?)

Det går att bilda ordet ”meta” och det får åtminstone mig att tänka på något som ni har här i Ovansjö-Järbo pastorat som jag inte har hört att man har någon annanstans, nämligen fiskeretreater. Bildligt talat kan man beskriva uppföljningen av visitationen som en fiskeretreat. På en fiskeretreat får deltagarna gå en bit tillsammans, meta lite och samtala med Gud och varandra – precis som Jesus och hans lärjungar gjorde.

Petrus och Johannes var fiskare och det var också många andra av Jesu lärjungar. När Jesus kallade på dem och tog dem i sin tjänst lovade han att han skulle göra dem till människofiskare. Samma löfte och samma uppdrag ger Jesus också oss. Det betyder att det övergripande syftet med alla våra samverkansprojekt, vårt team-bildande, våra samtal om lokaler och vårt pappersarbete är att hjälpa Jesus att få människor på kroken. Han vill dra alla till sig. (Joh. 12:32) ”Det är därför vi strävar och kämpar” skriver aposteln Paulus i en

bibelvers som jag gärna återvänder till. Och han fortsätter: ”[V]i har satt vårt hopp till den levande Guden, som är en frälsare för alla människor, särskilt för dem som tror.” (1 Tim. 4:10) Paulus skriver ”särskilt” – alltså inte bara för dem som tror. Också dem som inte tror vill Jesus dra till sig och vi ingår i det fiskeprojektet. Vi samverkar alltså inte bara med varandra utifrån våra egna krafter. Kristus samverkar också med oss. Kyrkans tema i alla tider är att bygga team med honom och meta enligt de instruktioner som han ger oss.

Biskop Karin Johannesson, Uppsala stift